

ÖĞRETMENLER YABANCI DEVLET PARASINI REDDETMIŞTİ

Aydınlık Dergisi, 6 Ocak 2002

Yıldırım Koç

Türkiye’de öğretmen ve ardından eğitim işkolu çalışanlarının mücadeleleri işçi sınıfı tarihinin şanlı sayfaları arasındadır. Eğitimciler bağımsızlık ve ulusal egemenlik konusunda da büyük duyarlılık göstermişler, Cumhuriyetin kazanımlarına sahip çıkmışlar, Türk aydınlanmasında büyük ve önemli bir rol üstlenmişlerdir. Bu nedenle de yabancı devletlerden para alma konusunda ilkeli davranmışlardır.

Eğitim-İş’in Genel Başkanı Dr. Niyazi Altunya’nın 1998 yılında yayımlanan **Türkiye’de Öğretmen Örgütlenmesi (1908-1998)** isimli kitabını tekrar okurken, bu gerçeği bir kez daha hatırladım. Sayın Altunya’nın kitabından özetliyorum.

Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu (TÖDMF) 1950 yılında Öğretmen Yardımlaşma Dernekleri Birliği adıyla kuruldu ve 1954 yılında bu adı aldı. 1965 yılında TÖS’ün kurulmasında da Federasyon’un belirleyici rolü oldu.

1960’lı yılların başlarında öğretmenlerin gerçek ücretleri gerilemeye başlamıştı. Bu durum, Kırıkkale öğretmenlerinin 14 Şubat 1962 günü Ankara’da düzenledikleri yürüyüşle protesto edildi. 20 Şubat 1963 günü ise TÖDMF tarafından Ankara’da Büyük Eğitim Mitingi düzenlendi. Bu mitinge yurdun değişik yerlerinden 14.600 öğretmen katıldı. Miting, hükümeti rahatsız etti; Federasyon’a ise büyük prestij kazandı. Mitingi izleyen günlerde Maliye Bakanı Ferit Melen ve Milli Eğitim Bakanı Prof.Şevket Raşit Hatipoğlu istifa ettiler. Daha sonraki aylarda ders ücretleri ve eğitim ödeneğine ilişkin yasa çıkarılarak, öğretmenlerin ücretlerinde yüzde 35 artış sağlandı.

Büyük Eğitim Mitinginden bir süre sonra, o yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı’nda cirit atan Amerikalılardan birkaç tanesi Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu’nu ziyaret etti ve Genel Başkan Şükrü Koç ile yöneticilere ilginç önerilerde bulundu. “Amerikalılara göre, Federasyonun büyük projeleri vardır ama, parası yoktur... Parayı Amerikan güdümündeki AID bulacak, Federasyonun köhne binasının yerine bir Kültür Sarayı yapılacak, bir katına da AID bürosu yerleşecektir... Bu talep Federasyon yönetimince reddedilmiştir.” (s.72)

Ne onurlu bir davranış, değil mi? Türk aydınlanmasının ve Cumhuriyetin temel taşları öğretmenlere yaraşan da zaten bu tavidir. AID, Amerikan devletinin parçasıydı; CIA’nın cirit attığı bir yerd. AID tarafından dağıtılan paralar aracılığıyla Türkiye’de birçok kuruluşun politikaları etkilenmiştir. Ancak öğretmenlerin merkezi örgütü TÖDMF, kendisine verilmek istenilen parayı, reddetmiştir.

Günümüzde anti-emperyalist olmayanın, bağımsızlığı ve ulusal egemenliği savunmayanın ve TÖDMF’nin 1963 yılındaki tavrını gösteremeyenlerin, solculuk, devrimcilik, milliyetçilik, ulusalcılık, namusluluk, işçi sınıfından yana olma, çalışanların haklarını koruma iddiaları inandırıcı olamaz. TÖDMF, anti-emperyalist, ulusalcı, onurlu bir tavır koymuştur. O dönemin TÖDMF yöneticilerini tekrar tekrar saygıyla anıyorum.